

ST. JORISGILDE DEURNE

Hoofdman A. Engelen, 40 jaar vendelier, onderscheiden door H.M. de Koningin met de ere-medaille in zilver in de orde van Oranje-Nassau, zag een hartewens in vervulling gaan, toen hem bij dit bijzondere jubileum twee gildetrommen aangeboden werden.

„De Gildetrom”, driemaandelijks tijdschrift van de Kring „Het Kwartier van Oirschot”, aangesloten bij de Federatie van Noord-Brabantse Schuttersgilden.

Redactie: C. A. B. A. M. Schade, De Hooge Braaken, Moergestel, telefoon 04243-370.

Redactieraad: Het Kringbestuur van „Het Kwartier van Oirschot”.

Correspondenten: voor Peelland: Alph. Niessen, Veestraat 43, Helmond.
voor Maasland: Jan Th. M. Toorians, Willibrordusstraat 4, Loon op Zand.
voor Het Land van Cuyk: G. H. Delahaye, Spoorstraat 101, Gennepe.
voor Kempenland: Math. E. M. van der Voort, Valklaan 6, Eindhoven.

Administratie: H. A. J. van Erve, Rootven 60, Moergestel, telefoon 04243-306.

Betalingen: Boerenleenbank te Hilvarenbeek; postrekening van de bank: 1079104.

Typografische verzorging: Drukkerij Harry Bek en Zn., Hoogstraat 5-7, Veghel, telefoon 04130-3411.

Particuliere abonnementen: f 3,— per jaar.

Van de redactie

Inhoud 15e jaargang : Daar gebleken is, dat steeds meer Gildebroeders hun afleveringen bewaren en laten inbinden, is besloten in het vervolg een inhoudsopgave samen te stellen, te beginnen met de 15e jaargang (1968), welke u in deze aflevering aantreft. Het geheel is zeer overzichtelijk en met zorg samengesteld door het Kringbestuurslid de heer J. A. J. Becx, archivaris te Hilvarenbeek, waarvoor de redactie ten zeerste erkentelijk is.

Correspondent Oirschot en omgeving : Met ingang van heden heeft de heer Th. A. van de Loo, Jan van Galenstraat 2, Oirschot zich bereid verklaard als zodanig op te treden. De redactie is Gildebroeder van de Loo, die reeds herhaaldelijk belangrijke bijdragen aan ons blad leverde, voor zijn zeer gewaardeerde medewerking dankbaar.

Losse nummers : hoewel alle afleveringen, welke niet door de gildebroeders bewaard worden zeer welkom zijn bij de administratie, om anderen te helpen hun niet complete jaargangen aan te vullen, zit de administratie in het bijzonder verlegen om aflevering nr. 4 (1968). Wie helpt ?

Tarief advertenties : Bij viermaal plaatsing bedraagt dit f 200,— voor hele pagina, f 100,— voor halve, f 50,— voor een kwart en f 25,— voor een achtste pagina ; speciale prijzen voor bijzondere wensen en/of lange contracten ; opgeven en informatie bij de administratie.

Bijdragen aflevering nr. 2 (juli) : uiterlijk 15 juni bij de redactie; dit geldt ook voor onze correspondenten.

Rooster

VAN GILDE-EVENEMENTEN 1969

- 27 april :** Kleine kringdag Maasland van de groep Zandley bij gelegenheid van opening nieuwe raadhuis bij het gilde St. Ambrosius te Loon op Zand.
- 15 mei :** Kringdag van Maasland bij Gilde St. Catharina te Den Dungen
- 18 mei :** Kringdag Land van Cuyk bij St. Antoniusgilde, Escharen, gem. Cuijk.
- 8 juni :** Kringdag van Kempenland bij Gilde St. Jan te Soerendonk (gem. Maarheeze).
- 8 juni :** Vrij gildenfeest bij het Akkermans-gilde te Venlo. De organisatoren zullen gaarne Brabantse Gilden ontvangen.
- 8 juni :** Groot schietconours voor geweer bij Gilde St. Hubertus te Gemert.
- 15 juni :** Kringdag van het Kwartier van Oirschot bij Gilde St. Joris te Hooge-Mierde.
- 22 juni :** Vrije Gildedag Kring Land van Cuyk, voor alle kringen, bij het St. Lambertusgilde te Milsbeek, gem. Ottersum.
- 29 juni :** Kringdag van Peelland bij het O.L. Vrouwe-Gilde te Lierop.
- 13 juli :** Vrij gildenfeest bij de Schützenbruderschaft St. Joachim te Düren (Duitsland).
- 31 aug. :** Liefdadigheidsfestijn der gilden van het Kwartier van Oirschot te Hilvarenbeek.

Specialiteit
Brabantse
koffietafels

*

Diners voor
gezelschappen
tot 700
personen

*

Gildehuis
St. Barbara

HOTEL KLEIN SPEYCK OISTERWIJK — TELEFOON 04242 - 2263

IN MEMORIAM

Hoofdman M. A. P. Adriaansen

Met grote dankbaarheid gedenken wij onze overleden Hoofdman en heroprichter van het toen rustende Gilde St. Mauritius. Zes jaren was hij Koning, vele jaren Staand Deken en gedurende vierentwintig jaren Hoofdman, daarbij zestien jaren lid van het Kringbestuur „Het Kwartier van Oirschot” en vanaf de oprichting de toegewijde administrateur van het Gildenblad „De Gildetrom”.

Een rasechte Gildebrouder als hij was, werd nimmer vergeefs een beroep op hem gedaan, met raad en daad stond hij voor iedereen klaar en zijn mening had in gildekringen bepaald gezag; hij heeft zich dan ook niet alleen voor ons grote verdiensten verworven, doch voor vele andere gilden was hij de vraagbaak en raadgever, zodat het Gilde- wezen veel aan hem te danken heeft.

Op vrijdag 14 februari overleed hij na een langdurig, doch geduldig gedragen lijden, getroost en bijgestaan door zijn echtgenote, die hem dag en nacht verzorgde; dinsdag 18 februari stonden zijn gildebroeders, met Beschermvrouwe Mevrouw Peijnenburg-Hamers en ere-Hoofdman Emile Peijnenburg aan zijn woning met omfloerste vaan en tientallen deputaties uit de Kring, waarbij het Gilde St. Mauritius aangesloten is.

Onder tromgeroffel werd de dierbare overledene uitgedragen, waarna de stoet zich in beweging zette, de lijkwagen geflankeerd door de gildebroeders. Gedurende de plechtige uitvaart schetste Z.E. Pastoor van Riel de overleden Hoofdman als een waarachtig gildebroeder en toegewijd echtgenoot.

Na de absoute werd het vaandel op de kist gelegd en doste de waarnemend Hoofdman Deken C. Hollanders, drie schoten over de geopende groeve, waarna hij alle aanwezigen dank bracht voor hun medeleven. Nadat met de vaan de laatste groet aan de overleden Hoofdman was gebracht, verlieten allen diep onder de indruk de dodenakker, waar de gildebroeders van

St. Mauritius hun dierbare Hoofdman moesten achterlaten.

Moge de goede God zijn zwaar beproefde echtgenote de kracht geven, dit kruis te dragen, want wij geloven, dat Hoofdman Adriaansen thans de volle heerlijkheid van de hemel voor eeuwig zal mogen aanschouwen.

Goirle,

Cees van den Berg,
Oud-Raad.

M. A. P. Adriaansen †

„Op 14 februari 1969 overleed Hoofdman M. A. P. Adriaansen en op 18 februari daaropvolgend hebben zijn gildebroeders hem met eerbied en gepast gildebetoon ten grave gedragen.”

„Hij was gedurende 6 jaar koning van het Gilde, verscheidene jaren Staande-Deken en gedurende 24 jaren Hoofdman”.

In soortgelijke als hierboven gestelde be-woordingen zullen latere gildebroeders van St. Mauritius in hun gildeboek kennis nemen van het heengaan van Hoofdman Adriaansen en zo lang het Gilde zal bestaan, zullen

de gildebroeders hem gedenken in hun jaarlijkse gildemissen.

Hoofdman Adriaansen was een gildeman in merg en been. Hoe het gildebloed in hem is gaan stromen valt moeilijk te verklaren; hij had het in geen geval van thuis meegekregen, maar toen het eenmaal vat op hem had gekregen, heeft het hem niet meer met rust gelaten, maar voor altijd in de bangreep gehouden.

Door de stuwkracht van Hoofdman Adriaansen werd op 7 augustus 1929 het oude gewerengilde van St. Jan, dat in 1896 slapend was geworden, weer ten leven opgewekt en

als gilde St. Mauritius heropgericht. Bij die heroprichting stuitte men al dra op grote moeilijkheden en het mag tot eer aan het doorzettingsvermogen van de overledene worden toegeschreven dat men in augustus 1929 toch tot de heroprichting is kunnen geraken.

Het is niet uitgesloten dat juist die bekroning hem interesse voor het gildewezen heeft geschonken en bij hem de lust heeft opgewekt om zich geheel voor de gilden in te zetten.

Hij heeft dat altijd met hart en ziel gedaan en dat doende, markante sporen op gildegebied nagelaten.

Vele jaren was hij een geëerd lid in het Kringbestuur van het Kwartier van Oirschot en ook lange tijd een gewaardeerd medewerker aan het blad „De Gildetrom”.

Ontsteltenis in gildekringen rees dan ook al direkt bij het begin van een langdurige en kwellende ziekte, die hem had aangepakt. Even luwde dat nog bij de eerste terugkomst van hem uit het ziekenhuis, een kleine hoop werd toen gewekt, maar het heeft helaas niet mogen zijn.

Het gildewezen verliest in hem een hoog en gewaardeerde vriend en speciaal St. Mauritius, een bekwaam Hooofdman en een deskundig gildeman.

Velen die met hem hebben omgegaan zullen derhalve nog niet meteen in zijn heengaan kunnen berusten en hun gevoelens zullen nog lang blijven neigen tot de wonde, die de dood in de omgang met hem geslagen heeft. Ook bij zijn ehtgenote zal die wonde nog een hele tijd blijven doorbloeden alvorens zij het besef aanvaarden en er in berusten zal dat haar man een beter leven is ingegaan.

De Gildebreders van St. Mauritius en vele deputaties van Gilden uit de omtrek hebben bij de begrafenis op voorbeeldige wijze van hun genegenheid tot hem blijk gegeven.

Op Hooofdman Adriaansen is van toepassing, hetgeen de heer J. A. Jolles eens in ongeveer volgende bewoording getuigde:

„De Brabantse gildebroeder houdt — letterlijk en figuurlijk — altijd één oog op de hemel gericht.” H.

Café E. Willems

GILDEHUIS ST. SEBASTIAAN

HOOGELOON

Welke koers?

Bij de aanvang van deze zestiende jaargang heeft het Kringbestuur van „Het Kwartier van Oirschot” zich terdege bezonnen over de vraag welke koers er met „De Gildetrom” gevaren dient te worden.

Nu immers de financiële grondslag — mede vanwege de vrijwillige bijdragen van **alle** gilden uit onze Kring — weer gezond is en ook de vele beslommeringen met drukkers, drukkosten, abonnementen en advertenties, nagenoeg achter de rug zijn, dringt zich de vraag op: welke koers of richting gaan wij uit met onze Gildetrom?

Naar de mening van het Kringbestuur dient hierom de uitgave vooralsnog **in eigen hand** te worden gehouden. Daarnaast zal dit tijdschrift van onze Kring **tevens** dienstbaar moeten blijven aan de andere kringen, die aangesloten zijn bij de **Federatie** van Noord-Brabantse Schuttersgilden.

Correspondenten voor de Kringen Peelland, Maasland en Het Land van Cuyk, verleenden reeds hun gewaardeerde medewerking, terwijl Kring Kempenland thans ook tot het gezelschap is toegetreden, zodat nu de gehele Federatie in ons blad is vertegenwoordigd! Met nadrukkelijke instemming van het Kringbestuur, zal de Redactie er naar streven, om de Gildetrom **op een hoger peil** te brengen, door het aantrekken van meerdere **deskundige medewerkers**, die op verantwoorde en toch op bevattelijke wijze voor de gildebroeders onderwerpen betreffende het gildewezen zullen behandelen.

Voorts meent het Kringbestuur — ter bevordering van dit hogere peil en om praktische redenen — voortaan de taak van de vroegere Redaktieraad aan zichzelf te moeten voorbehouden, onder oprechte dankzegging voor datgene, wat de scheidende Redactieraad, met name de heren Th. A. van de Loo, Oirschot en A. J. M. Jacobs, Tilburg, (de heren van Erve en van den Hout zijn Kringbestuursleden) van 1963 tot op heden hebben gepresteerd.

Tenslotte heeft het Kringbestuur het betalingsverkeer opgedragen aan de Kringpenningmeester, terwijl de voorzitter persoonlijk de administratie, waartoe ook de advertenties behoren, op zich heeft genomen: dat alles met het vertrouwen, dat „De Gildetrom” met deze weloverwogen koers en organisatievorm zal bijdragen, tot een steeds hogere bloei van het **Brabants gildewezen**! Hilvarenbeek, 27 maart 1969.

KRINGBESTUUR EN REDACTIE.

De Patroon van „De Guld”

Slaan wij het boek „De Schuttersgilden en Schutterijen van Noord-Brabant” van J. A. Jolles open, dan zien wij direct hoe de gilden daar te boek staan, n.l. als Sint Margaretha Gilde, Sint Joris Gilde, Sint Anna Gilde, H. Kruis Gilde, enz.

Inderdaad, in Noord-Brabant (vooral de Meijerij) heeft bijna ieder dorp zijn „Guld”. Wordt over de Guld gesproken, dan komt met kracht de patroonheilige naar voren. Men zegt niet alleen „ik ga naar de Guld”, men zegt ook „ik ga naar Sint Joris, of Sint Barbara, of Sint Martinus” op dezelfde manier zoals een Bosschenaar zegt „ik ga naar de Grote Kerk” of „ik ga naar de Sint Jan”. Men kan de Guld niet scheiden van zijn patroon. Sommige patronen hebben veel gilden onder zich, zoals b.v. de hierin rijke Sint Joris, andere patronen hebben minder, sommigen maar een, zoals Sint Blasius te Heusden en Sint Bavo te Rijsbergen.

Het is zeer opmerkelijk, hoe de gildepatronen „oude” heiligen zijn, d.w.z. heiligen, die allen zowat geleefd hebben rond het jaar 300, zoals Joris, Antonius (378), Sebastiaan (300), Catharina (310), Barbara (306), Blasius (316), Dionysius (voor 300), Martinus (350), Lucia (309), terwijl de patronen Anna, de Heilige Maagd, het Heilig Kruis, het Heilig Bloed, natuurlijk teruggaan tot de eerste eeuw, de „jonge” patronen zijn b.v. Hubertus (± 750) en Sint Willibrord (± 700).

Het feit, dat deze patronen zo vroeg in de eerste christenheid leefden, is een mooi argument, temeer voor hen die — niet zonder grond — beweren dat de gilden zeer oud zijn en reeds in de eerste christelijke, ja zelfs voorchristelijke tijd, bestonden. Te verwonderen behoeft ons dit niet, omdat wij toch ook weten, dat de Goden Wodan en Thor hun eigen heiligendagen hadden, die wij nu nog altijd woensdag (Wodansdag) en donderdag (Donardag) noemen.

Als orgaan nu, dat een eigen zelfstandigheid is, is het gilde met verschillende instellingen verbonden :

1. met de dorpskerk, waarin sommige gilden zelfs een eigen altaar hadden (nog hebben ?), een eigen beeld, een eigen kaars. In deze dorpskerk leest de pastoor de H. Mis op schut- of teerdagen voor de levende en overleden leden van de Guld. De Guld is gewoon met vliegend vaandel en duidelijke stap de kerk binnen te komen en bij de Elevatie van de H. Eucharistie neigt de Guld zijn vaandel

in eerbetoon en is een gildebroeder overleden, dan wordt als laatste afscheid gevendeld boven zijn graf.

2. Naast de kerk heeft de „Guld” een tweede binding, n.l. die met zijn patroon. De patroon komt voor op de standaard of wimpel en op het vaandel, achter wimpel en vaan loopt de „Gilde”. Aan het vaan kan men niet alleen de patroon, maar ook de „Guld” kennen.

En onwillekeurig denken wij terug aan de vroeg-middeleeuwse gewoonte bij het Frange leger, waar Martinus, de Frankische patroonheilige bij uitsteking, voor het leger werd uitgedragen, zelfs in de slag, en dat evenzo in het oosten de patronen op hun grote iconen meegevoerd werden ten strijde en in optocht rond de stad, voorop werden meegedragen. De patroon bindt, zo hij meerdere gilden onder zich heeft, deze bijeen. En zo was het reeds in de XVe eeuw in Vlaanderen de gewoonte, dat de gilden onder dezelfde patronen samenwerkten en samen teerden, ook al lagen zij ver van elkander. Vanwege de patroon was deze band.

Wat is nu de „patroon”?

Vooreerst moeten we duidelijk voorop stellen, dat het wezen, het karakter van de „patroon” niet bepaald wordt door het moderne denken, maar daartegen wel door het middeleeuwse denken is gevormd.

Voor ons is deze zaak zeer vreemd.

De zaak zit zo : Vanaf de prehistorie, duizenden jaren voor Christus, vinden we duidelijk de sporen van godsdienstige opvattingen. Er blijkt hieruit, dat hun God of hun Goden, ja hun Godinnen, eigenaar, eigenaren of eigenaressen waren van aan hen toegewijde plaatsen en tempels, ja zelfs personen en tijden. Zo betekent „Baal” eigenaar en was Hannibal eigendom van zijn God Baal, zo was de zeegod der Grieken Poseidon eigenaar van zijn tempel, in zijn eigen hoofdplaats van het land Atlantis, welke Plato beschrijft. Zo was Pallas Athene eigenaresse van haar tempel en de stad Athene, zo was te Jeruzalem de tempel het huis van Jahwe. Zo was het ook bij de Romeinen, waar tempels ook eigendom waren der Goden, n.l. „res divini juris”, zaak van Goddelijk recht, dus eigendom van welke Romeinse God dan ook : Jupiter, Janus, Venus. En ook de middeleeuwen hebben dezelfde denkrichting en

opvatting door de tijden heen gedragen. Men beschouwde toen de kerkgebouwen en al wat zich erin bevond, als ook de omliggende kerkhoven, als eigendom van God of van de heilige, aan wie de kerk was gewijd. Na de reformatie werd deze opvatting gewijzigd, toen was men van mening, „dat alle zaken den mensen toebehoren, maar tot verscheiden gebruike”, zie hiervoor Hugo de Groot, Inleiding II, I, 15.

En de Groot laat erop volgen: Jae, dat meer is, daer en is niet zoo Gode toegeëigend, of men ziet, dat het dichmaal tot ander ghebruike werd bekeerd”. (Zie hiervoor blz. 300 Kort begrip van het oud-vaderlands burgerlijk recht, Mr. A. S. de Blécourt, 1931).

In de middeleeuwen waren de kerken dus eigendom van God of van de heiligen, en men ging bij uitbreiding van het christendom verder door zelfs plaatsen of landen onder God of zijn heiligen te stellen, b.v. St. Hubert, St. Willibrord (bij Breda), St. Agatha, San Salvador, St. Kwinten (St. Quentin), het heilige Land en het Patrimonium (de oudste naam voor de kerkelijke staat) en in modernere tijden San Francisco.

Binnen dit grote kader nu dient men de patroonheiligen der gilden ook te beschouwen als eigenaar van de „Guld”. Zo was dus de Guld van St. Agatha, de Guld van St. Barbara, eigendom van St. Agatha, eigendom van St. Barbara, zoals we nu spreken van het huis van de pastoor of van de burgemeester.

De gilden hebben dus meerdere bindingen, ten eerste met de dorps- of stadskerk, dan met de heiligen, wat een verticale binding is van onder naar boven toe, en nemen wij de middeleeuwse gedachtengang over en maken wij die tot de onze, dan zijn de gilden gebonden met de patroon, wier eigendom zij zijn, dus een verticale bovenbenedenbinding, dwars door de barrière heen, die ligt tussen natuur en bovennatuur.

Gij zult nu zeggen: Maar dit is al te dwaas. Dit is werkelijk te zot. Heiligen kunnen toch onmogelijk in onze wereld eigendommen bezitten. Mogelijk was dat vroeger wel de opvatting, maar deze is volkomen fout. En dan: God is reeds als schepper eigenaar, zegt Prof. van Apeldoorn. Hij hoeft dus niet meer apart eigenaar te worden gemaakt.

Wij dienen hierbij in het oog te houden, dat al moge Prof. van Apeldoorn enerzijds hiermede gelijk hebben, het anderzijds toch zo is, dat volkeren te allen tijde en in alle plaatsen gewoon waren — bewust van hun eigen

onwaardigheid — een bepaald stuk land van hun gebied af te zonderen en dit afgezonderd stuk werd omgeven met een heg, een muur, een sloot, een gracht of een kring van stenen, en dit afgesloten gebied werd dan bewust opgedragen aan God, zodat dit stuk land Hem toebehoorde, niet meer profaan was, maar na de toewijding sacraal was geworden.

a. deze eigendomsbinding ging niet alleen over kerken en landen, zij ging ook over „tijden”, zó was de dag des heren een bepaalde dag in de week, afgezonderd van de andere dagen en Gode bestemd. En ook over personen, zó wordt de dopeling na het excorcisme gemaakt tot een tempel van de H. Geest en dit kan wel niet anders zijn dan eigendom van God, waar Christus over de tempel spreekt als over het huis Zijns Vaders. Eigendom van God was in de middeleeuwen tevens eigendom der heiligen. De heiligen oefenden Gods recht uit. Toch zullen tegenwerpingen niet uitblijven. De Kerk moet toch al zoveel onnuttige middeleeuwse ballast op haar moeizame weg voortslepen en dat heiligen eigenaar van gilden zijn, is zonder meer een ballastbegrip.

En trouwens, nu toch de gilden ter sprake zijn, moeten wij haar niet veel meer beschouwen als folklore, als een romantisch iets, dat kleur en fleur geeft in het dagelijks leven? Maar zij die lid zijn van het gilde en zij die het gilde begrijpen, weten zeer goed, dat achter het gilde nog heel wat mooie krachtige begrippen leven, werkelijk leven, en dat een gilde nooit of te nimmer folklore is en alleen folklore is voor hen, die de gilde niet begrijpen. En de hoofden der gilden, en de gildebroeders, weten en beseffen bewust, hoe sterk de patroonbinding wel is en zij zijn overtuigd: geen Guld zonder patroon.

Het is eigenlijk wel zo: Is de moderne opvatting juist, welke opvatting van een eigendom van een patroonheilige niets wil horen; is deze juist, dan is de opvatting van de middeleeuwen volkomen fout. Is echter de middeleeuwse opvatting juist en waren heiligen werkelijk eigenaar van de Guld, dan is de tegenwoordige opvatting fout. Want eenzelfde zaak kan vroeger niet „wel” en nu niet waar zijn en eenzelfde zaak kan niet nu wel waar zijn en vroeger uitgesloten zijn, want de waarheid is objectief en absoluut en niet relatief veranderlijk naar plaats en tijd. De echte waarheid „stroomt” niet.

Wij rationalisten, gelovigen en ongelovigen, moeten niet bij voorbaat de middeleeuwse gedachtengang uitsluiten, dat is wetenschappelijk onrechtvaardig, maar minstens de mogelijkheid van de waarheid open laten.

Maar de gildebroeder weet hoe hij denkt en hoe hij moet denken. Ja zelfs voor die enkele protestant, die in Brabant lid is van een gilde, hoeft deze gedachtengang geen moeilijkheid te geven. Mogelijk ligt hem de rol der heiligen wat lastig te accepteren, hij zal echter wel de eigendom van God erkennen, welke wij lezen in psalm honderd:

„Erkent de Heer Uw God,
Hij heeft ons geschapen,
en Hem behoren wij toe,
Zijn volk, de schapen, die Hij wijdt”.

(blz. 371, Nieuwe Katechismus).

Ja, de Guld erkent zijn God door zijn heiligen als patroon te vereren. Er is werkelijk een hemelsbreed verschil tussen een St. Joris Gilde, waar de leden het vaandel van St. Joris volgen, of een voetbalvereniging „Baldur”, waar de leden de in het vaan hoog opgeheven Baldur nalopen. Ofschoon de leden van „Baldur” mogelijk humane mensen zijn zoals de leden van het Gilde St. Joris b.v., dan zijn deze twee verenigingen niet gelijk, zij zijn wel verenigingen, maar hun vereniging is van een andere orde, ja van een andere wereld en wat het volgen van een vaandel wel betekenen kan, heeft ons Hitler Duitsland wel geleerd, waar miljoenen achter een niet-christelijk vaandel liepen en daardoor hun wil kenbaar maakten, op welke basis het nieuwe Duitsland moest worden opgebouwd.

Vught,

Jhr. Mr .C. van Ryckevorsel

Brabants Gildezilver VII

DIT VERVOLGARTIKEL SLUIT AAN OP „BRABANTS GILDEZILVER IV”, ZIJNDE DE BESCHRIJVING VAN HET BEZIT VAN HET CENTRAAL NOORD-BRABANTS MUSEUM TE 'S-HERTOGENBOSCH (Pag. 23, jaargang 1968).

Vlijmen

De drie Vlijmense gilden hebben waarschijnlijk wel een hoge ouderdom, maar veel bewijsstukken zijn er niet; het O.L. Vrouwe-gilde verkocht al het oude zilver in 1803, al is het huidige patroonsteken blijkbaar een oud koningsschild (Jolles II, 203—208; P. Tarcisius van Schijndel, Met Gansen Trou 11, 1961, 89—93, 125—127 en 16, 1966, 42). De vogel echter van de „Schutsbroeders ende Susters van de kleveoniers ofte Sinte Barbara”, zoals St. Barbara in 1684 werd genoemd, is zeker oud; naast het boompje, de stadskeur van 's-Hertogenbosch, staat de jaarletter c (1505?) en het luiklokje als meesterteken van Jan Willemsen (= Crooy nr. 9). Ook de vogel van het St. Catharina-gilde is van dezelfde zilversmid en draagt de jaarletter d (= 1506?). Het Centraal Brabants Museum bewaart een tinnen schotel met opschrift „St. Barbaraschuts. Vlijmen den 5e October 1813” en de namen van de koning, de vaandrig, de hoofdman e.a.

(inv. 1575); de schotel is gemerkt met roos F en C. Sprengers gekroond en een engelmerk met C. Sprengers. Ook twee tinnen schotels van hetzelfde gilde uit 1735 en 1785 worden er bewaard (inv. 9303—9304).

Vorstenbosch : Sint Antoniusgilde.

De vogel van dit gilde bevat volgens Jolles (II, 45—47) als merk een vierbladige bloemkroon, het meesterteken van de Bossche zilversmid Geraet van Muers (Crooy nr. 45: 1607). De initialen op het koningsschild van 1734 zijn van Rutgerus Antonius Raaben, die in 1712 te 's-Hertogenbosch in het gilde van de edelsmeden was opgenomen (Crooy nr. 122: 1772); meesterteken AR). In het museum te 's-Hertogenbosch bewaart men een koningsschild van dit gilde uit 1780 met afbeelding van de patroon en een kuiper (inv. 8194; Taxandria 1933).

Waalwijk :

Sint Joris Gilde en Sint Jans Gilde

Een uitvoerige beschrijving van alle eigen-

dommen van het rond 1900 opgeheven St. Jorisgilde is gegeven door J. v. d. Hammen in *Taxandria* (41, 1934, blz. 14—17, 33—42, 57—64, 94—99, 113—130, 147—152, 169—177). Bijna alles was bewaard, de originele kaart uit 1548, de ledenlijst van 1640 tot 1880, de vogel en de koningsschilden van 1659, 1668, 1679, 1683, 1686, 1697, 1714, 1718, 1724, 1733, 1744, 1747, 1750, 1766, 1775, 1782, 1791, 1842, 1846—56, 1854, 1857 en 1861.

Van het gilde van St. Jan Baptist bewaart het Centraal Brabants Museum het patroonsmedaillon uit 1839, de vogel en een zilveren halsketen van 12 schakels, waaraan vijf reeksen schilden hangen. Zowel de vogel als de koningsschilden van 1844, 1852 (jaarletter T = 1853), 1856 (jaarletter Y = 1858), 1860, 1864 en 1876 hebben het meesterteken V G 15 van de Waalwijkse zilversmid A. van Giersbergen (1838—1899); hetzelfde geldt voor een hoofdmansschild uit 1840 (jaarletter F = 1840) en een gedenkschild uit 1864. Het patroonsteken „Gild van St. Jan Baptist te Waalwijk en Besoyen 1839” met de jaarletter F (= 1840) draagt het meesterteken I D boven een komeet van de zilversmid J. Deltour, die in de jaren 1837—1874 werkte te Waalwijk, Tilburg en Oosterhout; ditzelfde merk komt voor op een ongedateerd koningsschild en op een gedenkschild van 1841 (jaarletter H = 1842). Verder zijn er nog koningsschilden uit 1848, 1868, 1872, 1880 en 1883. Het hoofdmansschild uit 1838—1851 met het meesterteken C O 58 is van de Bossche firma Gijben en Offermans (1851—1855) (inv. 1562 en 1568).

Woensdrecht : Sint Sebastiaangilde

Het oude zilver is vroeger verkocht en werd in 1930 te Amersfoort geveild; het gilde bezit zelf alleen zilver vanaf 1850 (Jolles II, 221—224). In het museum te 's-Hertogenbosch bevinden zich twee koningsschilden, een uit 1783 van Fransis Vermeeren en een uit 1821 van Hubertus Vis met een voorstelling van de schutsboom met de papegaai en een schietende schutter; dit laatste schild van „t Gilt van S. Bastiaan” met meer uitvoerige tekst („ik heb mijn vermaak in 't vogelt gebroet... ik hou ook nog wat bieen”) heeft naast het op bijna alle schilden van na 1813 voorkomende gehalteteken (een leeuw met een 2 = 2de gehalte) en kantoorstempel (kopje), de jaarletter M (= 1821) en het meesterteken V-in-een-ruit van

de Berg op Zoomse zilversmid J. J. Verduijn (1812—1823) (inv. 1565, 1573).

Woensel : Sint Jorisgilde

Van het „St. Jorisgult tot Woensel” bezit het museum te 's-Hertogenbosch drie koningsschilden uit 1737, 1750 en 1760 (dit met meesterteken G S; onbekend) met voorstellingen van een wagenmaker, een kuiper en een ploeg (inv. 1571). Jolles (I, 126—130) vermeldt, dat dit gilde in 1840 nog samenwerkte met het Woensels St. Catharinagilde en dat het eerst rond 1900 is opgeheven. Het Woensels St. Petrusgilde heeft een vogel met het merk I K; deze letters komen ook voor op een reeds genoemd koningsschild van 1777 uit Someren. Waarschijnlijk is dit het meesterteken van Johannes Franciscus Keyzers, een Eindhovense zilversmid, die aldaar in 1826 op 76-jarige leeftijd overleed (med. Mr. H. J. Bernsen). Het St. Petrusgilde bezit ook een zilveren lauwerkrans met de jaarletter Q (= 1825) en het meesterteken VR van de Bossche zilversmid G. van Roosmalen (1814—1832).

Het Woensels St. Catharinagilde, dat in 1477 werd opgericht en rond 1750 44 schilden bezat, bezit nu koningsschilden vanaf 1752. Op het schild van 1762 komt als meesterteken de wereldbol voor van Keyzers (zie o.a. Someren). Het schild van 1783 is gemerkt met FVO, dat van 1796 met een ossekop en de patroonsplaat uit 1789 met FVO, de ossekop en met de drie hoorns uit het Eindhovens stadswapen (niet drie dolfinen, zoals Jolles schrijft). Het zijn de merken van Franciscus van Osch, een Eindhovense zilversmid, die in 1818 aldaar op 64-jarige leeftijd overleed (med. Mr. H. J. Bernsen; *Brabantia* 1966, 132).

Herkomst onbekend.

Het Centraal Noordbrabants museum bezit ook diverse koningsschilden, waarvan de herkomst niet bekend is:

1. Een vogel met tien schilden, ongemerkt (inv. 1574 bis); misschien zijn ze uit Haaren afkomstig. De namen zijn: A. Brekelmans 1778, A. Broek 1781, M. de Jong 1789, C. Kolmans 1791, J. van Hulte 1804, W. v. d. Wiel 1811, L. v. Iersel 1814, J. A. van Hulte 1829, A. Knippels 1862 en M. van Veghel 1872.
2. Aert Aert Geeraerts 1644. Jan Martens 1696. Willem Hoen 1634 (schildje met vogel); niet gemerkt.

3. Johan Hermens, coning in jaar 1716 (inv. 9090 b); niet gemerkt.
4. „St. Antoniusguld anno 1763” van „Jan van Eijck” (inv. 1574; gemerkt met een ster = W. v. Hoeck?; waarschijnlijk uit Someren).

Lit.

J. A. Jolles, De Schuttersgilden en Schutterijen van Noord-Brabant, 2 dln., 's-Hertogenbosch 1993—1934.

J. A. Jolles, Noordbrabantse Schutgildestukken te Anntwerpen, Taxandria 40, 1933, blz. 193—195.

F. Crooy, Les orfèvres de Bois-le-Duc et leurs poinçons, Brussel 1938.

E. Voet, Nederlandse goud- en zilvermerken 1445—1951, 's-Gravenhage 1951.

Meestertekens van Nederlandse goud- en zilvermeden, d. I, 1814—1963, 's-Gravenhage 1963 (met supplementen).

Catalogus van de tentoonstelling Brabants Zilver, Centraal Noordbrabants Museum 's-Hertogenbosch 1965.

W. H. Th. Knippenberg, Zilverwerk met Boxmeerse merken, Brabantia 14, 1965, blz. 166—167.

W. H. Th. Knippenberg, Brabants Zilver,, Brabantia 14, 1965, blz. 249—252; 15, 1966, blz. 132—135, 161—164.

Drs. W. H. Th. Knippenberg.

(wordt vervolgd)

Nog iets over Gildezilver

EEN GOED IDEE

Van de hand van de heer E. Gerrits van het St. Joris-gilde te Berlicum mocht de redactie een uitvoerig schrijven ontvangen, dat handelt over gildezilver.

In dit schrijven bespreekt hij de dikwijls prachtige graveringen op de zilveren schilden, die met grote vakmanschap door talloos vele naamloze zilvermeden daarop zijn aangebracht.

De afbeeldingen op koningschilden betreffen meestal — naast naam en tekst — de be-roepen, die door de gildekoningen werden uitgeoefend, alsook in vele gevallen de pa-troonheiligen.

Op het prijenzilver echter ziet men practisch niets anders dan een tekst, die verband houdt met de aard van de prijs, de datum waarop en bij welk gilde deze werd gewon-nen en soms zelfs ook nog de naam van de schenker.

Niettegenstaande het waardevolle van der-gelijke schilden, zouden deze — naar het oor-deel van de heer Gerrits — nog waardevol-ler gemaakt kunnen worden, doch zal dit vanwege de hoge kostprijs meestal achter-wege worden gelaten.

Het is daarom, dat hij terzake een advies wil geven voor het aanbrengen van afbeel-dingen op **sommige** schilden m.n. op de wis-selschilden om het bezit waarvan jaarlijks op vele plaatsen worden geschoten.

Zijn gedachten gaan uit naar het uitbeelden daarop van de op dat ogenblik nog be-staande gebouwen, als b.v. een toren, een windmolen, een raadhuis, kerk of pastorie, een gildehuis of watermolen, een bekende oude boerderij of gebouwen van bijzondere betekenis e.d. met daarbij het jaartal en de naam van de plaats.

De schrijver pleit er bovendien voor op elk gildenfeest ten minste één op vorenbedoelde wijze gegraveerd zilveren schild beschikbaar te doen stellen.

Ten bewijze, dat dergelijke schilden straks van historische waarde zullen zijn, noemt de heer Gerrits het feit, dat de Hoogschuts op zijn wisselschilden enkele thans niet meer bestaande kerken en torens heeft laten af-beelden, zoals de oude kerk van Maren en de oude toren van Berlicum, die beide in de oorlog werden vernield.

Verder haalt de schrijver aan, dat het Ber-licumse St. Joris-Gilde bij het laatste jubi-leumfeest in het bezit is gekomen van een schild — door de Gemeente geschenken — waarop het raadhuis staat afgebeeld, en een — door het Kerkbestuur geschenken — waarop de huidige kerktoren is vereeuwigd. De redactie van De Gildetrom acht het bovenstaande idee zéér goed en voor uitvoe-ring ten zeerste aanbevelenswaardig. Zij dankt de heer Gerrits inmiddels voor de ge-geven tip.

Red.

Uit het nabije verleden

In een doos met gildepapieren vond ik een brief, welke onze te vroeg overleden Hopman Jan Peeters van het Gilde St. Sebastiaan te Oirschot in 1959 heeft geschreven aan een gildebroeder, die naar Canada emigreerde.

Voor degenen, die Jan Peeters hebben gekend, is deze brief ongetwijfeld interessant,

maar ook voor buitenstaanders lijkt mij kennisneming van dit epistel meer dan de moeite waard: niet omdat er veel nieuws of gewaagde bijzonderheden instaan, maar wel door de sappige, humoristische schrijfwijze, blijkbaar achteloos neergepend, maar niettemin wel doordacht, en rijk en rijp van inhoud:

Oirschot, Allerheiligen 1959

Gildebroeder,

Potverdomme zei ik tegen mezelf, 't wordt hoogtijd, dat ik eens terugschrijf naar onzen oud-tamboer Wim van de Loo. Ik weet het, ik heb te lang gewacht. Zo'n koninklijke gift van onzen oud-tamboer, ons exterritoriaal lid. Wim wat is de wereld toch klein. Wij hier in Oirschot zijn nog precies dezelfde. Een dorpsgemeenschap in de oude wereld. Onze cultuur bestaat in het voortleven van iets dat gij ook begrijpt. Het nieuwe, dat is wat anders. Dat hebt gij begrepen. Er is moed voor nodig om ver van huis en haard een nieuw leven op te bouwen. Het zal een troost zijn te weten, dat hier in het verre Holland voor jou het thuisfront ligt. De zoete herinneringen die gij daarvan hebt meegenomen zijn van onschatbare waarde in jouw verdere leven in de nieuwe wereld. Draag dit voort: oud gildelid — oud-tamboer — oud-Oirschottenaar — nieuwe mens! Het moet je goed gedaan hebben dat je oude Vader en Moeder je op kwamen zoeken in 't verre, 't verre Canada. De Guld was ook blij. Uit de verhalen van je Vader blijkt dat het je goed gaat. Hij heeft het ons ontroerd verteld. Hij schreide tranen van geluk! Zo zijn wij gildebreeders. Wij leven van herinneringen uit ons goede oude land. Dat gij met ons meeleeft doet ons goed. Het was een koninklijke gift, die gij ons gunde. Wij hebben het dankbaar aanvaard. De guld is vanaf 1531 tot nu toe nog precies hetzelfde. Ik hoef er verder niet over uit te wijden. Er is één hiaat: wij zitten zonder tamboer! Onze goede Sjef Jansen is dood, de vacature is nog steeds niet aangevuld. Hebt gij misschien later een zoon die emigreert naar Holland, dan wachten wij daarop.

Van jouw \$ 10,— hebben wij, toen je Vader de brief overhandigde, direct een rondje opgenomen. En zoals wij gewoon zijn hebben wij staande gezongen van „Lang zal ie leven, en z'n vrouw erneven, en z'n kinderen erneven, en opa d'r neven”.

Op Sint Sebastiaansdag, half januari, zullen we de rest soldaat maken. Dat is ons wel toevertrouwd (Buikspek, zult, bloedworst, erwtensoep van 't varken, enz. Bier, heel de dag vrij drinken enz.) Afijn, ge kent dat wel. Ik weet zeker, dat ge nog in de geest meeleeft. We zullen de trom roeren!!

Weet je nog Wim, dat wij je naar Best uitgeleide gedaan hebben. Gij kwaamt nuchter in Canada, en wij kwamen zat thuis. Het waren beide goede dingen. Er zijn sinds vele jaren verstreken. Voor jou blijft Holland een werkelijkheid, voor je kinderen een sage. Als gij nu of later tegen je kinderen vertelt over Holland, laat dat dan even vrolijk klinken als je vader verhaalde over Canada! Wim, ik heb gehoord, dat de toren aanbesteed is. Hij is nog niet gegund, maar ik hoor, dat hij zo hoog wordt, dat ge hem in Canada kunt zien!

Wim ik ben nu enkele uren later. Ik heb koffie gedronken en ben gegaan naar Kapeldijk-kermis. Ik weet, dat je broer Theo al het grote nieuws vertelt over Oirschot; ik zal het kleine vertellen. Vandaag was het Kapeldijk-kermis. Daar was ik even. Daar is er heden maar een café „De Nachtegaal”. In onze jonge tijd was er nog Bert van Nette en Driek Willems, weet je het nog? Vorige week was ik op Oude Grintweg-kermis. Hanneske van Hoof en Fientje Slegers!!

Vandaag op Kapeldijk-kermis heb ik nog gekat met Piet Tuu. De rawate die ik wou spelen mislukte. Toch had ik goeie kaarten, maar ze hielden ruiten koning vast. Als die gevallen was hadden wij gezongen van „Den blanken degen triomfaldera, triomfvictoria faldera”. Wim, de brief raakt vol. Ik wil niet eindigen zonder je vrouw te begroeten; zij draagt een belangrijk deel bij in je leven. Gegroet namens mij van de hele guld. Familie „Vandeloo” deze brief schreef ik in opdracht van onze gehele guld. Gegroet van allen zonder uitzondering. Ik heb het graag gedaan.

De Hopman, JAN PEETERS.

Een echte Brabantse mens was hier aan het woord! Een levenskunstenaar, die de kleine dingen zag en ervan kon genieten. Een slag van mensen, dat steeds zeldzamer wordt; daarom alleen al is boekstaving van deze brief al op zijn plaats, zo dacht ik.

Oirschot, 27 maart 1969

Th. A. van de Loo.

Gilde St. Mauritius - Goirle

Op 6 maart hield het gewerengilde St. Mauritius haar ledenvergadering, welke geopend werd door deken C. Hollanders met gebed voor de zielerust van de overleden Hoofdman M. A. P. Adriaansen. Na voorlezing van de notulen van de vorige vergadering en behandeling van de ingekomen stukken, kwam het voornaamste agendapunt: verkiezing nieuwe Hoofdman. Candidaten waren de gildebroeders Jos Verhagen, deken, en J. Smits, waarvan de eerst genoemde bij stemming de meerderheid behaalde en zich dus de nieuwe Hoofdman mocht noemen. De waarnemend Hoofdman, deken C. Hollanders, wenste hem namens de vergadering van harte geluk en sprak de oprechte wens uit, dat Verhagen nog vele jaren een goed Hoofdman voor zijn Gilde zou blijken te zijn, waarop de nieuwe Hoofdman de aanwezigen hartelijk dankte voor het in hem gestelde vertrouwen en een beroep deed op aller medewerking, ten einde de hem opgelegde zware taak naar behoren te kunnen vervullen. Vervolgens werd J. Smits tot deken gekozen, welke eveneens met zijn benoeming de beste wensen mede kreeg, waarna deze belangrijke vergadering met gebed werd gesloten.

Goirle,

C. v. d. Berg, Oud-raad.

Gilde St. Joris - Oirschot

Winterbijeekomst had plaats op 28 februari; het was barakken en kruisjassen, prijzen krentenmikken en sigaren, consumpties voor niets, alles vond plaats bij Bert Louwers, café „in 't Zand”.

De **teerdag** zal gehouden worden op 2 juni, een maandag; dit bericht in verband met het aanvragen van snipperdag.

De verschieting van de **verbroedering** is dit jaar bij St. Sebastiaan in Westelbeers: datum wordt nader bekend gemaakt.

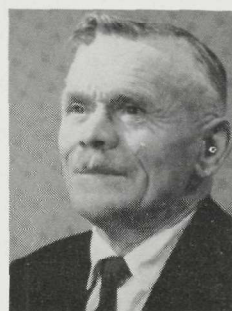
De **Kampioen van Oirschot** wordt in augustus

verschoten bij het Gilde O.L. Vrouw Broederschap; de laatste verschieting van het **wisselschild** van de gemeente Oirschot en het **Heemkundeschild** bij Sancta Barbara in september; aan de beurt voor het **wild-concours** is O.L. Vrouw Broederschap in oktober; gaat het daar niet door, dan is St. Sebastiaan de gastheer. De juiste data volgen.

H. P. van Hamsvoort, secr.

St. Jorisdigle - Hoogeloon

IN MEMORIAM PIET SWAANEN

Op 16 januari overleed te Hoogeloon op 70-jarige leeftijd na een langdurig ziekbed, onze gildebroeder Piet Swaanen, ruim dertig jaren een trouw lid van Sint Joris. Zijn gildebroeders legden hem op 20 januari met Gildeler ter ruste op het r.k. kerkhof te Hoogeloon. Piet zal in onze gedachten blijven voortleven als een goed en vriendelijk mens, steeds bereid om anderen van dienst te zijn. Moge hij rusten in vrede.

P. Gooossens, secr.

Gilde St. Joris - Middelbeers

IN MEMORIAM PETRUS DE LAAT

Op 19 februari j.l. overleed in de leeftijd van 78 jaar de heer Petrus de Laat, die meer dan 55 jaar gildebroeder van St. Joris was.

Gedurende 45 jaar diende hij zijn gilde als Deken op meer dan gewone wijze. Zijn ver-

diensten werden door H.M. de Koningin erkend, die hem decoreerde met de versierselen der Orde van Oranje-Nassau.

Gildebroeder de Laat stond steeds op de bres voor handhaving der oude tradities, hij deed alles voor zijn gilde en werkte steeds actief mede aan de verdere ontplooiing van het Brabantse gildewezen.

Zijn uitermate grote belangstelling daarvoor

bleef hem bij tot zijn laatste levensdag, omdat hij zijn gehele leven diep doordrongen is geweest van de ware gildegeest.

Moge hij van zijn Schepper reeds het eeuwig loon hebben ontvangen voor het vele goede, dat hij deed. Bij de gildebroeders van St. Joris zal hij in dankbare herinnering voortleven.

De Overheid van St. Joris

Federatie-Nieuws

STATUTEN EN Huishoudelijk Reglement

In het Federatiebestuur heerst grote activiteit. Het is blijkbaar ernst met de reorganisatie van de structuur.

Op 8 februari j.l. had een vergadering plaats in Eindhoven, waarin het nieuw ontwerp-statuten werd behandeld. Na uitvoerige discussies, die leidden tot enkele wijzigingen, werd het gewijzigd ontwerp met algemene stemmen aangenomen in de vergadering van 8 maart j.l.

Deze statuten zullen in werking treden op 1 januari 1970.

In de vergadering van 8 maart 1969 werd het nieuw ontwerp-huishoudelijk reglement in bespreking gebracht. Alhoewel het nieuwe huishoudelijk reglement een lijvig stuk is, bleek het bij de behandeling op slechts enkele punten wijziging te behoeven, waarna ook dit werd goedgekeurd.

Ook het huishoudelijk reglement zal op 1 januari 1970 in werking treden.

De heren van Exel en van Erve kregen van de voorzitter een dankwoord te horen voor hun gedegen voorbereidend werk.

Alle gilde-overheden zullen straks van beide stukken een exemplaar ontvangen via de Kringsecretarissen.

GILDENFEESTEN

Voor het door het Federatiebestuur vastgestelde gildenfeesten wordt verwezen naar de rooster, elders in dit blad opgenomen.

SCHIETREGLEMENT

De behandeling van het nieuwe Ontwerp-Federatie-Schietreglement zal plaats hebben in een bijeenkomst in het Gildecentrum, Tongelresestraat 58 te Eindhoven, op zaterdag 19 april 1969. Aanvang half drie uur.

Voor deze bijeenkomst zijn uitgenodigd 5 leden van elk Kringbestuur, alsmede ALLE technische adviseurs voor het schieten (leden van schietcommissies) van elke Kring. Het Federatiebestuur is voornemens dit Schietreglement dit jaar gereed te maken, zodat het eveneens ingaande 1 januari 1970 in werking kan treden.

De Federatie-secretaris de heer M. v. d. Voort, Valklaan 6 te Eindhoven, zal gaarne

tevorens eventuele op- of aanmerkingen op het ontwerp schriftelijk ontvangen, liefst vóór 16 april a.s.

Afschriften van het nieuw ontwerp zijn thans nog verkrijgbaar bij de heer A. Jacobs, Korte Tuinstraat 17 te Tilburg.

TROMREGLEMENT

De behandeling van het ontwerp-Federatie-Tromreglement zal plaats hebben te Eindhoven in het Gildecentrum aan de Tongelresestraat 58, op zaterdag 31 mei 1969. Aanvang half drie uur.

Op- of aanmerkingen op dit ontwerp dienen uiterlijk 16 mei 1969 de Federatie-secretaris te hebben bereikt.

In deze vergadering worden verwacht 5 leden van elk Kringbestuur, alsmede ALLE technische adviseurs voor het trommen van elke kring. (leden van Kring-tromcommissies).

Afschriften van het ontwerp-Federatie-Tromreglement kunnen thans nog worden aangevraagd bij de heer M. van den Hout, Burg. Jansenstraat 47 te Tilburg.

Het Federatiebestuur hoopt ook dit jaar nog over te kunnen gaan tot vaststelling van een definitief Federatie-Tromreglement, hetwelk dan met de vorengenoemde belangrijke stukken tegelijk in werking zou kunnen treden.

REGLEMENT STANDAARDRIJDEN

Door diverse oorzaken, waaronder het overlijden van de heer H. Winters te Luijksgeest is de totstandkoming van dit reglement vertraagd.

Teneinde ook op dit stuk positief te kunnen werken, verzoekt de Federatie-secretaris **zo spoedig mogelijk** een opgave van namen en adressen van ALLE leden van Kringcommissies voor het standaardrijden.

Hij wil dan op korte termijn een vergadering uitschrijven om, als het enigszins mogelijk is, nog dit jaar te komen tot vaststelling van een Federatie-reglement voor dit wedstrijdonderdeel.

Nieuws uit Peelland

JAARVERGADERING VAN KRING PEELLAND

**Marinus Hurkmans Ere-lid
van de Kring**

Zaterdag 25 januari werd in het Gildehuis van het St. Joriskilde te Deurne de jaarvergadering gehouden, waarbij bijna alle gilden vertegenwoordigd waren.

De voorzitter de heer Niessen opende de vergadering waarbij hij een kort woord sprak tot herdenking van de overleden Gildebreeders, gevolgd door een kort gebed. De notulen en jaarverslag, voorgelezen door de secretaris de heer Giesbers werden met applaus goedgekeurd. Penningmeester de heer Adriaans kon zijn kasverslag besluiten met een klein batig saldo, dank zij de schietwedstrijden en verhoging van de contributie. De bestuursverkiezing had een vlot verloop. Piet Adriaans, Henk de Jong en Antoon Engelen werden bij acclamatie herkozen, terwijl Piet v. d. Berkmortel van het St. Hubertusgilde (Liessel) als nieuw bestuurslid gekozen werd. Marinus Hurkmans, de vice-voorzitter van de Kring, had wegens zijn leeftijd zich niet meer herkiesbaar gesteld. Op voorstel van de voorzitter werd deze actieve Hooofdman van het O.L. Vrouwe Gilde (Lierop) tot Ere-lid benoemd. Namens de gekozenen dankte de voorzitter voor het in hen gestelde vertrouwen en feliciteerde tevens de Penningmeester Piet Adriaans die door deze herverkiezing dertig jaar bestuurslid was van de kring.

Het Kring Gildefeest wordt dit jaar gehouden bij het O.L. Vrouwe Gilde te Lierop op 28 en 29 juni.

Zowel de schietwedstrijden ten bate van de kringkas op zondag 18 mei als wel het grote schietconcours zullen gehouden worden bij het St. Hubertusgilde te Gemert op de Koks. De Trom- en vendelcommissie brachten hun verslagen betreffende de gehouden activiteiten uit vergezeld van de nodige toelichtingen.

Aan het slot van de zeer prettige vergadering werden kleurendia's vertoond over de Gildedag te Deurne en „Neien Déken” verkiezing te Gemert. Het St. Antoniusgilde Deurne bood de dia's aan de Kring aan voor hun documentatie, wat in dank werd aanvaard.

A. A. Giesbers, secr.

DEKEN VOORZITTER WILLEM VAN ASTEN VAN HET COLVENIERSGILDE OVERLEDEN

Het aloude Colveniersgilde verloor in de afgelopen maanden kort na elkaar drie actieve Breeders: Karel en Johan Raymakers en op 8 januari zijn Deken Voorzitter Willem van Asten.

Hij was 48 jaar lid van het gilde en sedert 1955 Deken-Voorzitter. Zijn Gilde was meer

een godsdienstig gilde met weinig activiteiten naar buiten, maar bij het Landjuweel in 1961 bij gelegenheid van het 775 jarig bestaan van het gilde was hij de stuwende kracht, zoals hij dat ook steeds geweest is in zijn bedrijf en in het maatschappelijk leven, als lid van het kerkbestuur, regent van het ziekenhuis enz. enz. Zijn vele verdiensten worden beloond met de onderscheidingen, die hem werden verleend als Commandeur in de Orde van de H. Gregorius de Grote en als Officier in de Orde van Oranje-Nassau. Drager van het Kruis van Verdienste van het Nederlandsche Roode Kruis. De warme belangstelling en hulde bij zijn Gouden Huwelijksfeest waren een bekroning van zijn werk en zijn levensdoel: „Goed zijn voor allen”. Zijn kleinzonen droegen hem naar zijn laatste rustplaats, begeleid door honderden belangstellenden onder wie zijn Gildebreeders van het Colveniersgilde, St. Catharinagilde en Kringbestuur. Hij ruste in vrede.

Alphons Niessen, Kring-voorzitter.

Kringnieuws

VIERING ST. ANTONIUS-DAG

In **Gemert** is deze dag een belangrijke dag omdat dan de optrek dag gehouden wordt met verkiezing van d'n Neien Deken.

Op de jaarvergadering na het zingen van het St. Antoniuslied werd uit drie kandidaten een nieuw lid gekozen, het was de heer A. van Dommelen uit Esdonk, die na de middag door het Gilde werd afgehaald. Met een versierde groene hoge hoed en lange pijp werd hij door de buurtgenoten geïnstalleerd en langs de anderhalf uur lange route werd hij op vele plaatsen getraceerd op d'n traditionele borrel... In het gasthuis werd de jubilaris van die dag, oom van d'n neien deken gehuldigd als vijftig jaar actieve gildebroeder die de laatste jaren, als ouderling, zijn gilde heeft gediend.

De feestavond in het Gildehuis bereikte zijn hoogtepunt toen Carnavals-Prins Wim d'n Eerste der Helmondse Keienbijters, die daar juist gearriveerd was, de Koning de huisorde der Keienbijters overhandigde.

De Ceremoniemeester Guido van Thiel probeerde een handeltje te drijven met de Kringvoorzitter, om zijn onderscheidingen te ruilen tegen het Gildezilver, maar dat ging niet door.

In **Deurne** werden op de feestavond de dia's van het Gildefeest en een korte film hierover vertoond. Naast de vele genodigden was ook de Kringvoorzitter en zijn vrouw aanwezig. In **Lierop** en **Mierlo-Hout** werd de feestdag ook zeer prettig gevierd.

Dat niet alleen het oude maar ook het nieu-

we onder Gildebelangstelling staat was ook in **Gemert** waar te nemen, waar de Gruun en Rooi Schut aanwezig waren bij het bezoek van de Wielerploeg aan het kasteel.

De vier **Deurnese** gilden verlenen hun medewerking bij het inrichten van een Oudheidkamer, in het gemeentehuis of Dinghuis. Vooral de Hoofdman van het St. Jorisgilde Antoon Engelen heeft hierin een groot aandeel.

Op 4 februari ontving het Gilde St. Joris zijn twee nieuwe gildetrommen die aan Toon Engelen waren aangeboden bij zijn jubileum.

Een ware aanwinst. (zie voorpagina).

St. Catharinagilde **Helmond** hield zijn traditionele Visavond en spynde op Aswoensdag.

In het **weekblad Peelbelang**, dat in Asten, Someren en Lierop verschijnt, werd een reeks artikelen gewijd aan de Geschiedenis van het Gildewezen. Hierin schrijft de redacteur de heer van der Zanden, geen gildebroeder, een zeer lezenswaardig artikel vooral, omdat daarin een niet-Gildeman de historie beschrijft. Van zijn hand zijn reeds meerdere malen publicaties hierover geweest.

MONUMENT ANTOON COOLEN

Foto Gaston Remery, Eersel

Het St. Antonius Abt gilde uit Deurne brengt de vendelgroet bij de onthulling van het monument voor Antoon Coolen te Waalre. De bekende schrijver was Beschermheer en Keizer van het gilde. De huidige beschermheer L. te Strake en de Kringvoorzitter A. Niessen en Kringsecretaris waren hierbij aanwezig. De onthulling had plaats op donderdag 12 september i.l. door de Commissaris der Koningin Mr. Dr. Kortmann.

BEHEER VAN LANDERIJEN IN
BINNEN- EN BUITENLAND

C. A. B. A. M. SCHADE

Moergestel

Colveniersgilde St. Catharina, Helmond

TER AARDEBESTELLING VAN DE BESCHERMHEER IR. JOHAN RAYMAKERS

De vendelier Max Niessen bracht de laatste groet met het vaandel aan de onvergetelijke Beschermheer en grote stuwkracht van het St. Catharinagilde; Op deze foto merken

wij op Mr. René Höppener, oud-burgemeester van Roermond, Dr. Leo Raymakers, Wet-houder Sjef Raymakers en Mr. Frans Jozef v. Thiel, allen leden van het Colveniersgilde.

Nieuws uit kring Maasland

KRINGDAG 1969

Deze zal worden gehouden op donderdag 15 mei (Hemelvaartsdag) bij St. Catharina, Den Dungen. Voorts **kleine kringdag** groep Zandley te Loon op and, bij St. Ambrosius op zondag 27 april, bij gelegenheid opening nieuwe raadhuis en het 185-jarig bestaan van het gilde. Alle handboogschietende gilden van de gehele federatie worden verwacht.

ELSHOUT :

Op 26 november overleed plotseling pastoor Odekerken; alhoewel geen Gildeheer zijnde, werd hij door de gildebroeders ten grave gedragen, waarna de vendeliers de afscheidsgroet brachten (Gildeheer is nog steeds emeritus-pastoor Versteeg); Op 20

december werd de nieuwe pastoor door de Schuts mede ingehaald en de vendelgroet gebracht aan Z. E. Heer van Osch.

OISTERWIJK :

Op 18 januari hield St. Sebastiaan zijn statiedag; de avond te voren werd de proclamatie aan de Oisterwijkers bekend gemaakt; pastoor Marks sprak tijdens de Gildemis een toepasselijk woord, na de H. Mis het Wilhelmus en de vendelgroet voor de pastoor; Vandaar naar..... de bierenmik met zult. Een nieuw terrein voor de handboog op doel en boom is toegewezen. Gildebroeder B. Knevel was 50 jaar lid en werd door Hooofdman Massuger uitbundig gehuldigd. Aan burgemeester Funk werd de vendelgroet gebracht; op de avond leidde Dhr. Scholtze

„zijn” zangkoor! Het feest werd besloten met „Wien Neerlands Bloed”: St. Sebastiaan blijkt een groot zangers-gilde.

ENSCHOT :

St. Joris verloor een trouw gildebroeder in de persoon van Jan Leermakers in november; opnieuw stond St. Joris en St. Sebastiaan aan de baar van gildebroeder en Hoofdman P. van Opstal in Tilburg; 65 jaar gilde-lid, de laatste 50 jaar Hoofdman! Voor zijn grote verdiensten in 1954 werd hij Koninklijk onderscheiden: alle gildebroeders waren bij de uitvaart, alsmede een deputatie uit Berkel, St. Hubertus.

HAARSTEEG :

Op de schietwedstrijd op 24 november werd W. de Gouw kampioen van het gilde St. Ambrosius; de prijzen werden uitgereikt door de Hoofdman Th. Beekmans.

HAAREN :

Op 29 januari overleed gildebroeder L. van de Wiel, van het gilde St. Antonius en St. Sebastiaan; de overledene was 50 jaar lid van zijn gilde en werd door zijn mede-gildebroeders met gilde-eer ten grave gedragen, in het bijzijn van afvaardigingen uit Oisterwijk (St. Sebastiaan), Esch (St. Willibrord) alsmede de overheid van St. Joris en St. Catharina; op het kerkhof brachten de vendeliers de afscheidsgroet.

UDENHOUT :

Op 25 januari statiedag bij St. Antonius en St. Sebastiaan in gildehuis Meulendijks; na de Gildemis werd de eed van trouw door de vendeliers hernieuwd over de hoofden van de Z. E. Pastoor en E. A. Heer Burgemeester. Secretaris Hoogendoorn deed tijdens de jaarvergadering verslag van de vele gilde-activiteiten, waarna de boerenmik met zult het best deed.

GENDEREN :

Op het Bondsconcours te Elshout behaalde J. Verbeek het Koningskruis.

UDENHOUT (II):

De gildebroeders van St. Antonius en St. Sebastiaan streden in december om het clubkampioenschap; dat werd in de klasse A: K. Schoonus, in klasse B: Meulendijks en

klasse C: M. Verhoeven; G. Weijtmans won de surprisewedstrijd.

LOON-OP-ZAND:

St. Hubertus sloot het seizoen af met een onderlinge wedstrijd: kampioen geweer opgelegd: J. Aarts; 2e W. v. d. Broek. Kampioen geweer vrije hand: Ad v. d. Broek; 2e W. v. d. Broek. Opgelegd personeel: 1 Bruurmijn; 2e Ebbing; 3e W. v. d. Broek. Personeel vrije hand: 1e Ad v. d. Broek; 2e W. v. d. Broek; 3e W. v. d. Broek. Op 19 januari was het statiedag: de voorzitter kon de vele pracht prestaties van de schutterij over het afgelopen jaar naar voren brengen; de „Tijdbrekers” verzorgden een vrolijke avond.

BESOIJEN :

In december vierde St. Crispijn haar 130-jarig bestaan; na de Gildemis werd de eed van trouw aan de overheid op het Kerkplein afgelegd voor pastoor Verbiesen; daarna gezellige koffietafel; overdag verder kaarten en schieten, des avonds muziek en dans. Gildebroeder Piet Mulders bracht een eigen gecomponeerd liedje! De prijzen werden door St. Nicolaas uitgereikt: 1e W. de Louw, 2e K. van Dongen, 3e H. de Louw Jr., 4e B. de Louw, 5e P. van Hulten. Dagprijswinnaar: A. de Louw; vrije hand: H. van Dongen en jeugdprijs: P. van Hulten. In maart was er een bijzondere avond met de bedoeling de attributenkas te versterken.

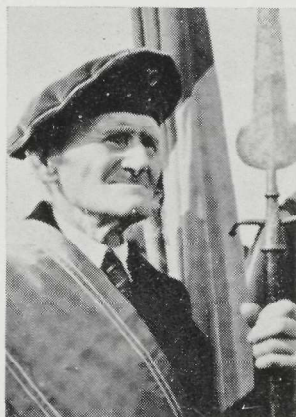
BAARDWIJK :

St. Ambrosius kan vanwege het uitbreidingsplan niet meer met geweer schieten; men schakelt over naar kruisboog op wip. Hoofdman begroette allen hartelijk onder de nieuwe boom, vooral ook de Z. E. Heer pastoor Vos. Hij vroeg de schuts met de kruisboog dezelfde goede plaats in te nemen, als het geval was met het geweer vroeger. Twee kruisbogen werden aangeboden, die door pastoor voor de wedstrijd werden gezegend; de wedstrijden, waarvoor de pastoor het eerste schot afgaf, gingen om het schild van dhr. Heeren; Uitslagen: 1e Bert van Daelen; 2e Henk Pullens; 3e Mar. van Daelen; 4e Jan Schapens; 5e Jan van Leijden. Op 8 maart was er een zaal-luchtbuik-concours, waarbij Bertus Kleijberg, de koning, voor de 2e keer bezitter van de wisselbeker werd; 2e J. Schapens; 3e L. van Hulten. De Hoofdman

reikte de prijzen uit en spoorde allen aan goed te oefenen met de kruisboog voor het nieuwe seizoen.

BERKEL :

In het vorig nummer namen wij reeds de begrafenis op van Kiske Mutsaars, Hoofdman van St. Hubertus. Op 8 januari 1899 werd hij als gildebroeder aangenomen; in 1917 secretaris en in 1949 hoofdman voor het leven. Tweemaal was hij Koning en zorgde dat er in 1953 een „vendelzwaaiend” gilde kwam! Toen hij in 1965 de gouden speld van zijn broeders kreeg, was dat een erkenning voor 65 jaren trouwe dienst! Zijn gildebroeders uit Berkel, alsook deputaties uit de omgeving waren bij de uitvaart, ter-

wijl de vendeliers een laatste groet aan de groeve brachten.

Zaterdag 18 januari: statiedag. Vendelend naar de kerk en vendelgroet aan de Z. E. Heer Pastoor van de Ven. Koffietafel met schietwedstrijden voor de middag. Des avonds diner met Z. E. Heer Pastoor en Burgemeester met echtgenote. Hoofdman R. van Helvoirt sprak het gezelschap toe en gaf een overzicht van het jaar 1968. Ere-lid werd de 80-jarige G. Kuijpers, die 40 jaren lid was van St. Hubertus.

HERPT :

Twee jubilarissen: Gildebroeder A. Verhoeven: 40 jaar, C. de Kort: 25 jaar lid van St. Catharina. Burgemeester Scholten van de gemeente Heusden onderscheidde hen met een zilveren schild tijdens de jaarlijkse feestdag. Hoofdman Kuijs gaf een overzicht over het jaar 1968.

De heren Kuijs en van Hoorn werden herkozen als voorzitter en vice-voorzitter. In 1971 zal het 250-jarig bestaan groots worden gevierd. Ook de echtgenote van de burgemeester was aanwezig.

Pater Stanislaus voerde tot de schutters op deze geslaagde avond nog het woord.

Namens het bestuur van de
Kring Maasland,

Jan Toorians.

Loon op Zand, 18 maart 1969

Nieuws uit het Land van Cuyk

Op 25 februari was er Kringvergadering in het Gildehuis café Tunissen te Boxmeer. Van de 20 actieve gilden waren er 19 present. Het bleek, dat een vroeger aangesloten gilde, St. Anna, Venray (23 leden), dat zich aangesloten had bij de Limburgse federatie van Schutterijen, zich daar toch niet bijster gelukkig voelde, weer naar het Vaderhuis terug wilde en daarom ook verzocht. Dit werd door de vergadering toegestaan.

De voorzitter, Baron de Weichs de Wenne opende de goed bezochte bijeenkomst. Aan de orde waren het onderwerp Subsidie, ad-

ministratie, financiën, de onderwerpen Kringwapen, het periodiek „De Guld”, historie van het gildewezen, kring-oefenmiddagen voor vendeliers en tamboers, Heiligdomsvaart Maastricht, Kringdagen 1969-1972, Jury's. Het bleek een goede vergadering te zijn geweest, welke tegenwoordig tweemaal per jaar gehouden wordt. Er werd veel voorgesteld, aangenomen en afgedaan en dat alles in ruim 2½ uur: een compliment voor de leiding van de voorzitter en de beheertheid van de vergadering.

(Uit „De Guld”, 3e jaargang nr. 1)

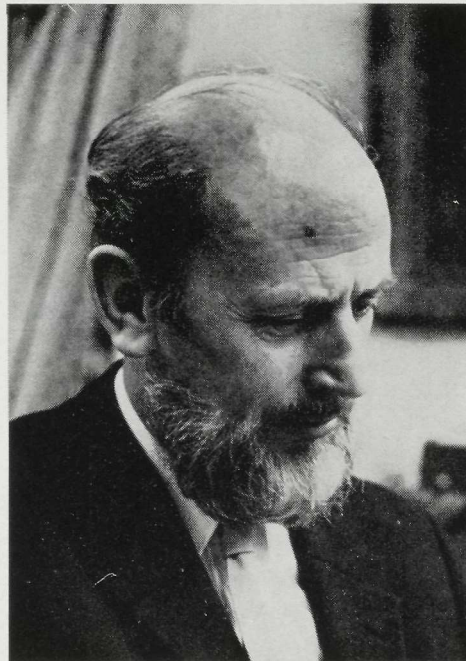
Nieuws uit Kempenland

L'entrée joyeuse

Een van de belangrijkste eigenschappen van een goede gildetrom is, dat haar geluid tot héél ver doordringt. Of dit laatste gebeurt hangt voor een groot deel af van de bouw, de kwaliteit van de materialen en van de gene, die de trom roert.

In het Kwartier van Oirschot begon men reeds vele jaren geleden een speciale gildetrom te roeren. Eerst voor het eigen gebied, doch het geluid drong door tot over de grenzen. Niet elk rytme is hetzelfde, niet alle marsen zijn gelijk, noch worden beide overal op dezelfde wijze aangevoeld en begrepen. Gildebroeders uit „Maasland”, „Land van Cuijk” en „Peelland” hoorden en begrepen de wekroep en gaven individueel of in groepsverband gehoor en toonden zo hun verbondenheid. Sinds kort werden, beter dan eerst, ook in „Kempenland” de oren meer gespitst. Nu schijnt het, alsof er een stevige noordwestenwind is gaan waaien, want het zal niet lang meer duren of het geluid van de Oirschotse Gildetrom zal doordringen tot bijna alle gilden van Kempenland en tot in de huisekamers van zijn gildebroeders. Moge dat tromgeluid zo zijn, dat men er zichzelf in terug kent.

Daarom gaat dit inleidende stukje gepaard met de wens, dat „De Gildetrom” steeds op de juiste wijze geroerd mag worden. Als het

moet — en het is bereid — zal ook „Kempenland” bij tijd en wijle mede als knecht willen fungeren om even de Trom te roeren als bewijs van gildebroederlijke verbondenheid.

Karel J. F. M. Vermeeren,
Voorzitter Kring Kempenland.

Kringnieuws

De Gildetrom : In de jaarvergadering van 21 maart heeft het Kringbestuur aan de Gildeoverheden gevraagd te bevorderen, dat vele gildebroeders uit Kempenland een abonnement nemen. Het belang van een gildeblad voor alle gilden kan niet voldoende genoeg worden onderstreept. Indien Kempenland een groot aantal abonnementen afneemt, kan het er ook op rekenen, dat meer ruimte voor eigen publikaties beschikbaar komt. Gaarne spoedig opgave van het gewenste aantal abonnementen bij de Kringsecretaris.

Kringvoorzitter : Tot opvolger van wijlen Jos. Schroeders is tot voorzitter van de Kring Kempenland gekozen de heer Karel Vermee-

ren, Prins Hendrikstraat 55 te Eindhoven; De vice-voorzitter L. van Exel hing hem op 21 maart het voorzittersschild om.

Karel Vermeeren is een algemeen geziene figuur, die hoog aangeschreven staat bij hen, die zich voor culturele zaken interesseren; hij bekleedt vele vooraanstaande functies in dat culturele leven en heeft daardoor vele relaties met hen, die de belangen van de gilden behartigen. In het dagelijks leven is de heer Vermeeren leraar aan het Matrlant-lyceum te Eindhoven, is daarnaast zeer vaardig in het houden van lezingen over ons gildeleven, hetgeen reeds vele gildebroeders in Kempenland hebben ervaren, tengevolge waarvan het eene gilde na het andere een beroep op hem doet, hetgeen nimmer tevergeefs blijkt te zijn.

Raadsheer Standaardrijden : In de door het overlijden van de Heer Winters uit Luijks-gestel ontstane vacature, is benoemd de heer Th. Mentink te Bergeijk, Eerselse Dijk 50, tel. 04970 - 2338. In het dagelijks leven is de heer Mentink secretaris van de Boerenbond, kringsecretaris rijverenigingen Kring Eersel en hoofdbestuurslid van de Bond van Landelijke Rijverenigingen: een betere deskundiger figuur als de heer Mentink, had men moeilijk kunnen benoemen: hij zal namens onze Kring zitting nemen in de federatiecommissie Standaardrijden.

Raadsheer vendelen : Als opvolger van de heer L. van Exel, die zijn functie ter beschikking stelde, is benoemd de heer M. Boelens, Marktstraat 5 te Budel. De heer van Exel zal wel zitting blijven houden in de federatie vendelcommissie.

Raadsheer Boogschieten : De heer W. van der Aalst uit Eersel heeft zich uit het Kringbestuur teruggetrokken; zijn werkzaamheden zullen tot de najaarsvergadering worden waargenomen door de heer Fr. van Hoof van St. Jan te Soerendonk; dit mede in verband met de dit jaar te houden Kringdag te Soerendonk, de 8e juni. De heer W. van der Aalst heeft zich alsnog bereid verklaard, indien een beroep op hem wordt gedaan, bij eventuele schietproblemen met raad en daad bij te staan. Willem van der Aalst is als Raadsheer Boogschieten een bijzonder waardevolle kracht geweest en de Kring Kempenland neemt van hem dan ook zeer ongaarne afscheid.

Districtsraadsheer west : De heer J. Brekelmans uit Hapert heeft gemeend om persoonlijke redenen als Raadsheer te moeten bedanken. Het kringbestuur heeft begrip voor dit standpunt, doch acht het een moeilijk te verteren zaak, het zonder de deskundige adviezen van de Heer Brekelmans, die reeds 80 jaar is, te moeten stellen. Hij heeft het gildewezen op voortreffelijke wijze gediend en Kempenland, en zeer zeker het District West, is hem bijzonder veel dank verschuldigd. Wij hopen, dat hij nog vele jaren in goede gezondheid, al is het dan niet meer in een actieve functie in het Kringbestuur, getuige zal mogen zijn van de verdere groei en bloei van het gildeleven. De heer H. van Hoppe, tot op heden plaatsvervangend Raadsheer,, is thans volgens artikel 5 van

het Huishoudelijk Reglement, automatisch Raadsheer van dit District geworden.

Districtsvergadering West : op maandag 14 april, des avonds om 8 uur, in café W. M. van Lierop „De Linden”, Nieuwstraat 31 te Eersel. Er kan dan een andere plaatsvervanger gekozen worden (zie Huishoudelijk Reglement). Dit kan ook in het najaar geschieden, hetgeen de gilden van West dienen uit te maken. Het Dagelijks Bestuur van de Kring zal tegen 9 uur ter vergadering aanwezig zijn, ten einde uitvoerig met de overheden van West eens van gedachten te kunnen wisselen.

De Kringsecretaris van Kempenland,
Mathieu van der Voort.

's-Hertogenbosch

GROEIBRILLANTEN

Ook niet-Gildebroeders blijken belangstelling te hebben voor onze Gildetrom: er zijn er zelfs meer dan u denkt, doch velen kennen het bestaan er niet van! Steunt uw blad door in eigen omgeving particuliere abonnees aan te werven: voor f 3,- per jaar krijgen uw vrienden en kennissen het blad franco thuis. Opgeven bij de redacteur, De Hooge Braaken Moergestel.

de Gilde viert!

De Gilde viert..... zo luidt de aanhef van een heel oud vaderlands lied. Ja, de Gilde viert, al naar dat te pas komt, maar als de feestklanken zijn verstorven en de vendels opgeborgen, herneemt het leven van alledag zijn rechten, het leven met zijn risico's op velerlei gebied.

Zorg er voor, dat u daartegen
zo veel mogelijk gedekt bent

en zoek deze dekking bij een instelling, die reeds een mensenleeftijd lang heeft bewezen, dat zij ieders vertrouwen verdient.

Déze instelling:

VERZEKERINGEN NCB

TILBURG, PROF. VERBERNELAAN 200
TELEFOON 78133 (04250)